

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1604

Vita S. Thomæ Aqvinatis, Sanctitate & doctrina clarissimi, ex ea quæ est apud Reuerend. P. Surium, Obijt anno Domini 1274. Nonis Martij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42667

nacia manu retinuit, vt nullis eam modis extor-
quere possēt, quam & mox deglutiuit. Cū eum
à lachrymis ad hilaritatem reuocare vellent, li-
brum offerebant, cuius vel primo aspectu con-
quiescebat.

Anno ætatis
sua quinto,
traditur in
Casinenſe
monasteriū,
literis & pie-
tate imbuen-
dus.

*in 7. a. a. or-
cell. qu. f. q. e. ne
nobis ad studiu
ordini liberali
qui h. d. n. e. l. v. r. i. t.
h. e. n. l. i. s. i. n. g. e. n. i. s.
nes artes h. d. i. c. i. t.
in 7. a. a. or. sp. h. i. s.
ad p. m. c. a. l. l. i. c. i. s. e. s.
in 7. e. Mittitur ne-
ap. Neapolim.
e. a. h. e. l. i. s. e. l. l. a. d.
m. i. r. a. b. i. l. i. s.*

Præceptores
eius.

Mox vt annum ætatis quintum attigit, à paren-
tibus ad amplissimum Casinenſe monasteriū pie-
tate & literis imbuendus, missus est. Vbi sanè exi-
mij ætatem virtutibus vincens, tanta morum gra-
uitate, modestiaq; versatus est, vt dissolutos alio-
rum nobilium mores (qui ibidem cum eo insti-
tuebantur) summo studio diligentiaq; vitaret.
Mentem verò ita ad cælestes res contendas col-
lectam instructamq; gerebat, vt frequenter do-
bus: amplius horis, summa spiritus attentione pre-
cibus incumberet. His præclara pietatis & doctri-
næ iactis fundamentis, annos vix plus minus
decem, Neapolim destinatur, vbi admirabili inge-
nij viuacitate, vberimos in literis fructus fecit. In
Grāmatica, Dialectica, & Rhetorica, fertur quodā
Martino peritissimo præceptore vsus; in Physicis
verò Petri Hybernici fontes sectatus est.

Iamque Neapoli fama virtutum eius maxima
celebritate increbrescebat, cū Thomas nō tam
quid homines de ipso prædicarent, quàm quomo-
do præpotenti Deo gratam offerret seruitutem,
toto mentis studio cogitabat. Contigit fortè eò
tempore, F. Ioannem de S. Iuliano (cuius tum eru-
ditio singularis, cum nō mediocri sanctitatis lau-
de coniuncta, in admiratione erat) in Thomæ col-
loquiū incidere, qui pòst breuem sermonē vtrò
citroq; familiariter habitū, vehemēter eū ad rerū
terrenarū cōtēptū hortari cœpit. Ardebat iā an-
tè incredibili cælestiū rerū cupiditate S. Thomas,
intimoq; mentis ardore D. Dominici institutum
am-

impletebatur. Itaque postquam sua iam sponte
 litis incitato, calcar à F. Iohan. additum fuit, sta-
 tim contempta illustri generis dignitate, postha-
 bitis amplissimis opibus, omniq[ue] fastu & pom-
 pa mundi huius concularis, Dominici habitum
 natus tredecim induit, omnibusq[ue] ad spi-
 rituale certamen subeundum necessarijs armis, à
 F. Thoma Agni de Lentino, tunc quidem priore
 Neapolitano, postea verò ex Messanenfi, Archie-
 piscopo Hierosolymitano instructus est.

Hæc res cum omnium animos vehemèter per-
 moueret, cum eius mater (vt est matronarum in
 filios vehemens affectus) id ad eò acerbè tulit, vt
 multis stipata matronis Neapolim venerit; sed
 fratres Dominicani, frâudes & blanditias matris
 veriti, Thomam summa festinatione primùm
 Romam, inde in Tusciam, mōx Parisios deducen-
 dum curârunt. Mater autem nec corporis teneri-
 tudine, nec itineris labore deterrita, Romam ab-
 euntem insecuta est, sed cum nec ibi potestas
 conueniendi filium fieret, infidias struere aggres-
 sa est, quibus filium vel inuitum ab instituto re-
 nocaret.

Eo tempore fratres S. Thomæ Landulphus &
 Arnoldus viri militaris gloriæ, & prudentiæ opi-
 nione insignes, apud Fridericum II. Imperat. de-
 gebant. Ad hos mater literas dedit, quibus eos ad-
 monuit, vt Thomam ex Italia in Gallias transeū-
 tem, ex infidijs interciperent. Lectis litteris, fra-
 tres animis grauiter commoti, rem prospero suc-
 cessu conficiunt, & Thomam ad matrem remit-
 tunt. Mater ex Thomæ conspectu ingenti cum ula-
 ta gaudio, maternis blandimentis eum aggredi-
 tur, & o[mn]i conatu, vt sacrum deponat habitum,
 laborat. Sed cum eum altiore pietatis funda-
 mento

*alteriusq[ue] aucta
 furis e[st] loquere
 paratib[us] d[omi]ni
 q[ui] est enq[ui]s fuit
 in itinere q[ui] certo annos suos conuales, et in a[m]plisq[ue] fuit
 est ad matrem suam in castro matris d[omi]ni, ubi se latet et custodit
 et d[omi]ni in carcere obedi[ent]ia si biennio in d[omi]ni o[mn]iis quæ ad
 d[omi]ni n[on] q[ui]m deseruit, nec ad deseruit aliquatenus facti po-
 mit.*

Mater eius id indigne fert.

Mater eum Româ persequitur.

Fratres S. Thomæ.

Thomas à fratribus comprehensus dicitur.

mento

Traditur
custodiz-

mento nixum videret, quàm vt blanditijs infecti
posset: custodiendum illum militibus in castro
castro quodam tradidit.

Soror eius,
similiter
Christo se
consecrat.

Interea Landolphus & Arnoldus, Thomæ fra-
tres aduenerunt: quj cum frustra multis verbis in-
superabilem eius constantiam tentassent, sorores
suas vt ad eum se conferrent, & à sententiâ dedu-
cerent, hortati sunt. Sed illæ postquam sermone
cum eo contulissent, ita animis repente immura-
tæ sunt, vt altera earum, post habitis mundi pom-
pis, sacris se virginibus libenter coniunxerit: &
ad extremum vitæ spiritum, in Christi seruitute,
cum magna sanctitatis laude perfluerit.

Tentatur
eius pudici-
tia.

Ea res fratrum animos ad multò maiorem ira-
cundiam prouocauit, eo què furoris pertraxit, vt
post multas iniurias cum insigni contumelia Tho-
mæ illarum, sacrum habitum discerperent: quod
vir sanctus non modò patienter, sed magno cum
animi sui gaudio tulit. Non potuit autem irrita-
tus furor quiescere, quin ad atrociora se arma co-
uerteret. Erat mulier venusta specie, quæ non ita
pridem nupta, omni nefanda libidine se contami-
nauerat; hanc vt pudicissimo adolescenti suis le-
nocinijs laqueum inijciat, inuitant. Illa lucri cu-
piditate facillè allecta, Thomam aggreditur, ver-
bisque lasciuus animum eius de re nefaria solici-
tat. At Thomas sentiens se illius imperis illece-
bris non nihil moueri, inuocato nomine Iesu &
virginis matris, arrepto è foco titione, proccam
impudentem quæ sceminam à se abegit: Deinde
clauso ostio, eodem titione crucis figuram in pa-
riete depinxit prostratusque in terram multis cū
lachrymis Dominum, vt perpetuæ continentiæ
& integritatis donum largiri dignaretur, depre-
catus est. Vix leni correptus somno erat, cum duo
cxi-

Fugat impi-
dicam mu-
lierem, titio-
ne è foco
arrepto.

eximio splendore fulgentes angeli adeste visi sunt: qui cingulo renes eius stringentes, omnem impuræ libidinis motum abstulerunt.

Cum iam biennio carceris molestia vexatus fuisset, mater eius Theodora, diuinum verita iudicium, Dominicanis fratribus potestatem fecit eum quod vellent, reuocandi. Adfuit illi magna cum alacritate, & Thomam, matre conuiuente, subductis custodibus è castro per fenestram deponunt, moxq; Neapolim, inde Romam reducunt. Roma Parisios missus est, vbi paucis mensibus admodum exactis, Colonia Agrippinam commigravit, vt Alberti Magni viri multiplicitate doctrina & vitæ sanctitate celeberrimi, disciplinis imbueretur, Hunc etenim virum incomparabili rerum plurimarum cognitione, & egregia vitæ sanctimonia præditum summa sibi diligentia audiendum statuit; adeo vt Pythagoricum quoddam silentium indixisse sibi videretur, quod maiore animi attentione præclaræ eius doctrinam hauriret. Ea vero perpetua taciturnitas in tantum contemptum eum adducebat, vt condiscipuli bouem mutum appellare illum non vererentur.

Non diu post, cum Albertus quæstionem multis obscuritatibus inuolutâ, illustrandam suscepisset, Thomas tenaci valde memoria dicta eius excipiens, deinde scripto comprehendens, multis dicendi luminibus suo eam ingenio illustrauit. Contigit autem vt summa celeritate festinanti charta, quæ eam quæstionem continebat, è codice, ignorante Thoma, laberetur: & per alium Alberto examinanda traderetur. Albertus ex ea ingenij quandam diuinitatem in Thoma animaduertens, mandauit: vt eandem publicè defendendam susciperet. Recusauit primò vir sanctus sum-

K k k

mā

Angeli ei ap-
parent.E custodia
dimittitur.Mittitur Co-
loniam, &
Albertum
Magnum
audit.Taciturni-
tas Thomæ.

Alberti de
Thoma sen-
tentia,

ma animi modestia; sed cum doctoris sui aucto-
ritate coactus suscipere eam deberet, tanta inge-
nij dexteritate respondit, vt Albertus non tam re-
spondentis, quam doctoris eximij officio eum fuc-
tum esse diceret. Deindè subiunxit; Vos hunc bo-
uem murum vocatis, sed ille tales quandoque do-
cendo mugitus dabit, vt totus possit orbis audire.
Nihil hæc sancti iuuenis animum efferebant, sed
in profunda humilitate & sinceritate se continens,
licet alios ingenio & eruditione superaret, nemi-
nem tamè vel leuiter præ se contempsit, neque si-
bi aliquid arroganter attribuit.

Humilitas
Thomæ.

Parisiis fit
Baccalaureus,
docetque
M Sententi-
arum.

Postquam verò Colonia sub Alberto in literis
& moribus non mediocriter profecisset, præcla-
ro admodum doctrinæ & sanctitatis testimonio,
Lutetia in S. Theologia Baccalaureum promotus
est; quo ornatus titulo, Petri Lombardi sententi-
as tanta ingenij dexteritate & gratia explicauit, vt
non mediocrem eximij Doctoris laudem adeptus sit.

Promoue-
tur in Do-
ctorem, an-
nos natus
triginta.

Hoc autem primo docendi munere, ingenti cū
audientium admiratione peracto, Parisijs Docto-
ris nomine, & munere, annos natus triginta, in-
signitus est. Antequam autem ad eum dignitatis
gradum ascenderet, multis se rationibus indignū
proclamare, & precibus lachrymisque honorem
tantum à se repellere conatus est; sed cum obedi-
entia virtute compulsus, maiorum suorum man-
datum declinare non posset, ad solita orationis
præsidia confugit, & ab omnipotente Deo opem
& auxilium flagitauit. Et ecce in somnis visus est
adesse veneranda quadam canicie senex, qui blâ-
da consolatione animum graui mœrore oppres-
sum subleuauit: hortatusque est, vt maioribus
suis ea in re morem gereret, nec de Dei præsentis
ope.

ope & auxilio quicquam dubitaret. Hac consolatione mirificè roboratus, Doctoris munus cū exima laude suscepit; in quo sanè ità toto vitæ suæ curriculo versatus est, vt toto terrarū orbi egregiū eruditionis lumen attulerit. Et quanquam eius scripta ab omni verborum ornatu abhorreere videantur, ea tamen sententiarum grauitate referta sunt, vt planè declarent, inanem verborum fucū non ornamento eis, sed dedecori potius futurum fuisse. Fuit tamen & in familiari sermone admirabilis valdè eius ad persuadendum efficacia. Nā vt die quodam, Christi saluatoris nostri natali propinquo, Mollariam (quod est oppidum nō lōgè ab vrbe Roma) venit, & ad Cardinalis Richardides diuerit, contigit duos prædiuites Iudæos Iudaicis rebus egregiè instructos, eò pariter conuenire; quibus cum Thomas sermonem de rebus diuinis summo cum Cardinalis gaudio & voluptate instituit; atq; omnibus ingenij viribus laborauit, vt perfidiam eorum expugnaret. Cumquē multis vterè citroq; allatis rationibus certatum esset, Thomas tātis tāque mirabilibus dicendi luminibus Christum illis declarauit, vt Iudæi erroris & perfidiæ cōiūcti sibi mutescerent, eaque cōditione recederent, vt contrarias, si quas haberent rationes, in crastinum adferrent. Interim Thōas & preces, & vota pro eorum salute, ardenti animo offerre non destitit: donec altera die posita Iudaicæ perfidiæ obstinatione, sacro abluti fonte, Christo nomina darent.

Duo prima
rij Iudæi,
ab eo co-
uertuntur.

Admirāda fuit viri sancti in orationis studio pietas & deuotio; nam cū se daret rerum diuinarum contemplationi, frequenter visus est mente à corporis consuetudine mirabiliter

Ecstases eius.

kkk a abstra-

Deotio e-
ius erga ve-
nerabile Sa-
cramentum.

abstracta, in cælum euehi, ipsaq; corporis moles
suspensa in aëra pariter eleuari. Admirandum ve-
rò illud, præstantissimumque Eucharistiæ sacra-
mentum, amoris in nos diuini monumentum, tan-
to fidei ardore tantaq; animi deuotione ample-
ctebatur, vt non rarò totus lachrymis infusus, &
amore eius ebrius, oppressis sensibus in terram
caderet. Vnde nunquam, nisi aduersa valetudine
impeditus, Missæ sacrificiũ offerre neglexit; nec
ea animi deuotione contentus simili pietatis stu-
dio alterius fratris sacrificio assistere, eiq; mini-
strare voluit. Et his præcipuè rebus maximarum
disciplinarum scientiam se adeptum fuisse, Regi-
naldo professionis suæ fratri charissimo contre-
batur. Nam quamuis ingenio & labore valeret
plurimum, nec minimam vnquam temporis par-
tem à sacris musis vacuam prætermitteret, ea ta-
men mente erat, vt nihil se præclare gerere posse
cõsideret, nisi prius multis precibus, cum insigni
animi attentione profusus, lumen menti suæ à
Deo postularet.

Obseruent
hæc studiosi.

Ne autem ex rerum subtilium speculatione
mens eius in diuino amore aliquando tepesceret,
solitus fuit S. Dominici consuetudinem imitari
qui Patrum Collationes diligenter, post alias oc-
cupationes læticitabat, quò se facilius ad diuina
contemplanda erigere posset.

Diuinitus
edocetur.

Occurrit quandoque D. Thomæ locus in Esaiæ
Propheta (quem tunc interpretabatur) multis ob-
scuritibus inuolutus, ad cuius sensum vir san-
ctus cum penetrare non posset, institit ieiunijs &
orationibus eò pertinere, quò intellectu non
poterat. Cum enim nocte quadam precibus vaca-
ret, Reginaldus quosdam cum illo sermones mi-
scere audiuit, & illis quidem abeuntibus; Thomas
illum

illum ad se vocavit, eiq; commentaria in Esaiam tam promptè & expedite, ac si de scripto legisset, scribenti dictavit. Reginaldus deinde à Thoma membra quieti tradere iussus, ad pedes eius corruit, obsecrans & per sacrosanctum Christi nomen obtestans, ut quinam essent quibuscum sermonem adedè prolixè contulisset, sibi indicare dignaretur. At Thomas quamvis adduci non poterat, ut eos panderes ne tamen Christi nomen (per quod adiuratus erat) negligere videretur, cū multis lachrymis respondit, quòd sanctissimi Apostolorum Petrus & Paulus (quos sibi apud Dominū intercessores adhibuerat) locum illum Esaiæ, qui omnes eius ingenij vires vehementer torserat, à Domino missi, luculenter admodū explicassent.

Petrus & Paulus ei apparerent.

Reginaldus quoque molesta & continua quandoque febris laboravit. Eum Thomas cū accessisset, & diuinis ad patientiam sermonibus hortatus fuisset, tandem reliquias quasdam S. Agnetis, quas ex collo (propter singularem, qua virginem prosequatur, deuotionem) gestabat, pectori eius admouit, instanterque pro salute fratris Dominum precatus est: & ille mox è lecto incolumis surrexit.

Reliquijs S. Agnetis curat morbū.

Oranti quodam tempore S. Thomæ Neapoli in templo Dominicanorum, apparuit F. Romanus S. Theologiæ Doctor, Ordinis S. Dominici quem ille sibi Parisijs in prælectionibus reliquerat successorem; qui non ità pridem Thoma ignorante, obierat: Cui Thomas postquàm de aduentu gratulatus fuisset: quo tempore Neapolim venisset, quæ fuit. Respondit ille; Ego iam excessi è corpore; permillum autem est mihi, pro tuo merito tibi apparere. Territus eo responso non nihil vir

Frater Romanus ei apparer.

sanctus, cum se collegisset: Adiuuro, inquit, te per Dominum, vt indices mihi num placeant Deo opera mea, respondit Romanus; Perseuera in hoc statu, nec dubites grata esse Deo quæ facis. Et Thomas. Tecum verò, inquit, vt agitur? respondit: Ego vita fruor sempiterna. Attamen ob negligentiam in testamenti executione, à Parisiensi episcopo mihi tradita, pœnas lui in locis Purgatorijs addices quindecim. Et Thomas: Scis, inquit, crebrò nos in disputationem illam adduxisse quæstionem, an permaneant in animo scientiæ in hac vita acquisitæ? quæso vt eam mihi expedias. Respondit Romanus; Ego Deum intueor, noli hæc de re, ex me sciscitari. Et Thomas; Videsne Deum sine medio, an aliqua re interposita? Ium ille; Sicut audiuius, sic videmus in ciuitate Domini virtutum; moxque disparuit, & S. Thomam multa reliquit consolatione perfusum.

psalm. 47.

Soror eius
paret.

Alio tempore eidem S. viro in preces incumbenti Parisijs, soror eius apparuit, & sacrificia precesque, vt à pœnis Purgatorij liberaretur, pro se fieri postulauit. Curauit vir sanctus, per fratres sanctitatis opinione præstantes, sororis postulata impleri. Interiecto indè aliquanto temporis spatio, Romæ rursus illi se visendam obtulit, & summa cum gratiarum actione, se horrendis Purgatorij cruciatibus liberatam dixit. Interroganti autem Thomæ de duobus fratribus suis, respondit illa, Landulphum quidem teneri, adhuc in locis Purgatorij; Arnoldum verò in cælesti patria habitare, addiditque; Tu quoque frater breui nobis sociaberis, sed maiori gloria, ob susceptos pro ecclesia labores, decorabere.

Eo tempore quo totis viribus ad grauissimum Manichæorum scelus profligandum laborabar,
Ludoui.

Iudouicus Galliz Rex peramanter eum ad epulam regale inuitabat. Cumque inuitus, Prioris sui iussu, ire cogeretur, inter epulas aded scripturarum studijs intentus erat, vt manu mensam percutiens diceret, Definitum est contra heresim Manichæorum; vocansque ex nomine socium suum, perindè ac si esset in suo cubiculo. Surge, ait, & scribe. Cum verò Prior illi assidens, manu eum tangens moneret vt nimiam illam studiorum occupationem remitteret, & se non domi, sed in Regis, mensa versari recordaretur. Thomas ad se reuersus, Regem cum verecundia affatus est; Ignosce mihi Domine mi Rex, existimabam enim me domi in cubiculo meo versari. Similiter contigisse fertur viro sancto in mensa legati Cardinalis Tulciæ, qui vehementi eius visendi studio tenebatur; quo tempore insigne illud aduersus Gentiles opus componebat. Cùm verò crebrò eiusmodi mentis excessus pateretur; tum verò non longè antè obitum, in castro sororis suæ Theodoræ triduo à corporeis abstractus sensibus permansit; aded vt talium rerum imperita soror, ingenti animi dolore perculsa ex S. viri socio, causam tanti, & tam subiti stuporis quæreret. Cui ille, cùm nihil ei præter consuetudinem sanctam accidisse respondisset, accessit; & Thomam ad se redire compulit. At ille sublatis in coelum oculis suspirans ait; Ego vt scribendi iam finem facio, ita breui spero & viuendi faciam, nam quæ hæcenus & scripsi & docui, exigua mihi videntur, illorum comparatione, quæ mihi diuinitus ostensa sunt.

Erat illi, ex medicorum consilio in tibia adhibendum cauterium; cumque vrendus esset, extendit quidam tibiam, sed adeo mente in

Kkk 4

Deum

Ecstases eius
varie & ad-
mirandæ.

Fr̄ mentis
excessu, non
sentit viti-
pnam.

Deum eleuatus fuit, vt ab omni sensu alienus, do-
lorem nequiquam perciperet. Alio quoque tem-
pore in cubiculo scriptioni intentus, ita ab omni
corporeo sensu abstractus fuit, vt candelam, ma-
num eius diu adurentem, prorsus non aduerte-
ret.

Insignis eius
in concio-
nando vir-
tus.

In concionibus autem ad populū (quas nō tam
quæstionum subtilitate, quam eximia quadam a-
nimi pietate, ad hominum vtilitatem & spiritua-
lem profectum instituebat) valebat plurimum.
Romæ ipso Paschatis die cum sermonem, qui non
tam inanem populi plausum, vt fieri solet, quam
lachrymas cum luctu coniunctas eliciebat pere-
gisset, & è suggestu descēdisset, mulier quedā mul-
to tēpore sanguinis fluxu laborans, & à medicis,
qui vniuersas opes eius exhauserant derelicta,
magna animi cōfidentia accessit, & extremā vesti-
mēti oram, clam Christi misericordia implorata
tangens, optatam sanitatē, S. Thomæ sine dubio
meritis, consecuta est.

Miraculum.

Et his quidem omnibus maximarum virtutū
laudibus cum egregie ornatus esset, summo tamē
studio sui contemptum, cum perfecta obedientiæ
virtute coniūctam, colebat. Bononiæ quodam die
in cœnobio contemplationi intentus in ambula-
bat, cum frater quidam ei obuiam factus, petijt, vt
se comitem itineris ad negotia quædam in ciuitate
obeunda, præberet; Dicebat enī eam sibi à Pri-
ore potestatem factam, vt quemuis sibi efratribus
obuium assumeret. Mox prætereuntem celeritū
fratrem vir sanctus vix sequitur; Alter itaque du-
rioribus illum verbis increpare, & segnitiam
improbare; Thomas verò magna animi submi-
ssione increpationes ferebat. Vt autem ciues
(apud quos summo in honore erat) tanta
pruden-

Humilitas
& obedien-
tia v̄ viri.

prudentiæ & pietatis virum, fratrem rudem & obiectum sequi conspicari sunt, animis commoti quaerunt ex viro sancto, quare se adeo abijceret? Quibus ille respondit; Monasticæ religionis disciplina, obedientiæ studio perficitur; qua homo se homini propter Deum subijcit, quemadmodum Deus ipse se hominibus, humanæ salutis causa submisit. Tum frater ille qui imprudens in Thomam incidit, obnixè rogavit, ut veniam suæ ignorantie daret.

Diuitias & mundi huius honores adeo vir sanctus fastidiuit, ut, quamvis generis nobilitate admodum clarus esset, planè assereret, se Chrysostomi Homilias in Matthæum, pluris facere, quam civitatem Parisiensem. Clemens eius nominis pontifex, cum archiepiscopatum Neapolitanum intraderet, vir sanctus eum non modo recusavit, sed ne deinceps eiusmodi eum dignitatibus honorare vellet obnixè rogavit.

Fuit statura procerus & rectus, colore cruceo, magno capite, eoque quadam asperso caluit, viribus robustus. Eo quo defunctus est anno, cum Neapoli decumberet, Ioannes Copa Neapolitanus, & eius germanus frater Conus, professione Dominicanus, eum inuiserunt, qui stellam eximio splendore fulgentem, in cubiculum sancti viri referentem, conspexerunt.

Anno à Christo nato 1274. cum Gregorius Romanus Pontifex, eius nominis decimus, ad generale Concilium, quod Lugduni celeberrimo multorum Pontificum conuentu habebatur, eum proficisci voluit, Neapoli discedens, in itinere morbo correptus, ad quoddam neptis suæ Franciscæ caltrum diuertit, ubi tanto languore stomachi laboravit ut omnem cibum respueret. Cum autem

K k k 5

sue

Monastica
disciplina,
obedientiæ
perficitur.

Cōtemptus
honorum
& diuitiarū.

Recusat Ar-
chiepisco-
pum Neapo-
litānum.

Statura eius
& forma
corporis

Gregorius
decimus
Pontifex
Romanus

Sardæ pisces
in haleces
mutantur.
2. Reg. 23.

suo medico Iohanni de Guidone, se haleces quales Parisijs habentur, vehementer appetere conquestus esset, sed ij neutiquam ijs in locis extaret, Iohannes abiens, hominem quendam piscibus quos sardas vocant, onustum obuiam habuit, eoque emit; & cum domum venisset in haleces eos cum ingenti animi sui stupore transmutos vidit; misitque protinus ad S. Thomam, qui diuinam erga famulos suos benignitatem multo magis admiratus, eos Dauidis sanctissimi Regis exemplo gustare noluit. Porro miraculo illo passim divulgato, multi ex halecibus illis comederunt. Sanctus vero, alio cibo viribus nonnihil refectis coeptum carpebat iter; Cumque Fossæ nouæ Cisterciensis Ordinis cœnobium præteriret, Abbatibus & fratrum singulari humanitate inuitatus, ad eos diuertit; vbi ingrauescente morbo, cum vltimum vitæ terminum instare sibi intelligeret, eius monasterij fratribus, pro insigni humanitatis & charitatis officio, breuiter Cantica Canticorum exposuit. Quo vltimo doctrinæ suæ monumento expleto, viribus paulatim destitutus est. In postrema autem vitæ functione, præclaram valde insequæ pietatis & virtutis significationem dedit. Vbi epulum illud cæleste, exilij nostri vnicum solacium, quo reficiendus erat, allatum fuit, licet fractis omnino viribus esset, mirabili tamen animi alacritate, humi se prostravit, & profusus cum insigni pietate lachrymis adorauit. Interrogatus autem de more, num sincera fidei puritate Christum verum Dei filium, ex Virgine natum, in illa hostia esse crederet. Ego verò, inquit, cum multis lachrymis, credo, totoque pectore & mente, verum Deum & hominem Iesum Christum æterni Patris & Virginis matris filium amplector, confiteorque

Eius dñi
charitatis
confessio.

neque. Postero die extremæ Vnctionis sacramen-
to munitus, erectis in cælum manibus spiritum
suo Creatori reddidit anno 1274. ætatis suæ 50. Exeedit è
qui non solum Ordinis sui fratribus, sed multis, vita.
imò vniuersis eruditione & pietate præstantibus,
magnum sui desiderium, cum multis lachrymis
coniunctum reliquit.

Paucis ante diebus, quam è corpore migraret,
visus est Cometes, qui quid portenderet, re ipsa
factis indicauit, quando spiritum reddente viro
Dei, ipse pariter defecit. In cœnobio Fossæ nouæ
monachus erat Iohannes Ferentinus, vtroque pe-
næ orbatu lumine: qui cum sancti viri faciem ef-
flet osculatus, meritis eius amissum lumen statim
recepit. *Cometes.*
*Cæcus reci-
pit lumen.*

Postquam autem sepulturæ mandatum fuit sa-
crum corpus, Abbas & fratres eius cœnobij, veri-
tinè tantus thesaurus quandoque eriperetur, in-
tèmpesta nocte ad sacellum S. Stephani illud
transulerunt: sed cum sanctus Doctor Iacobo
Florentino, eius monasterij Priori, in somnis ap-
pareret, minasque nisi ad pristinum locum reduce-
ret, intentaret, rursus sepulcrum aperuit, vnde rã-
ta odoris suauitas emanauit, vt fratres omnes ad
se alliceret; quibus præsentibus, detectum sacrũ
corpus cum omnibus suis membris & habitu in-
tegrum, & incorruptum repertum est. Hęc autem
prima sancti viri translatio septimo plus minùs
mense, ab eius obitu, facta est.

Septem deinde annorum cursu euoluto, Pe-
trus eius monasterij Abbas, sacrum sancti viri
corpus marmoreo supra terram sepulcro deponi
iussit, & tunc eadem integritate corpus vestesque
inuentæ sunt: nisi quod dexteræ manus pollex, ex-
igua admodum sui parte careret. Rursus autem
vt ce-
*Odor sua-
uissimus è
corpore.*
*Corpus &
vestes, inte-
græ repertæ.*

vt celebrior ad omnes, & certior de viri sancti gloria & meritis fama deferretur, eiusdem monasterij Abbas anno ab eius obitu quartodecimo, importunis Theodoræ sororis illius precibus victus vt manum eius dexterā inter sacras reliquias asseruandam ipsi daret, monumentum aperuit; è quo tanta odoris fragrantia effusa est, vt locum omnem circumquaque repleret, adeoque suis fixum compagibus corpus inuētum fuit, vt manum ferro præscindere cogeretur. Porro anno a morte

Tertio aperitur sepulcrū & corpus incorruptum inuenitur.

S. Thomæ. 42. Canonicus quidam Salernitanus, cum Sacellum quoddam S. Crucis extruxisset, & magno studio sacras Sanctorum reliquias, quas eò inferre volebat, inquireret, venit ad castrum Theodoræ fratris S. Thomæ, vbi sacra eius manus asseruabatur; cumq; multas Sanctorum reliquias magna animi veneratione ibidem inspexisset, tandem reliquiarum custos maioris adhuc precij se habere dixit, nempe manum integram celeberrimi Doctoris Thomæ Aquinatis. At ille per summum contemptum illam spreuit, addiditque, ille nullo modo Sanctus habendus est. Sed protinus graues temeritatis sue pœnas luit, nam tanto corporis tremore concussus fuit, & caput etiā tumore inflatum, vt gradum solus facere nequiret.

Pœna contemptis reliquias eius.

Tum illè magno suo malo, sancti virtutem sentiens grauiter se accusare, & infimis precibus veniam à sacerdote postulare; qui sancti manum exosculandam ei præbuit, cuius suavissimo odore (quem cum magna sensuum voluptate ex eadem hauriebat) & tumor capitis & tremor membrorum fugatus est. Fertur eius odoris virtus vestibus eiusdem Canonici postea diu inhæsisse, adeo vt ex ea omnes totius rei gestæ seriem intelligerent.

Multis alijs miraculorum virtutibus vir diuinus

vinus claruit, quorū nonnulla summus Pontifex
Iohannes 22. (qui eum in Diuorum numerum
anno Christi 1323. die 18. Iulij retulit) in Bulla re-
tinetur.

MARTYRIVM SS. HADRIANI ET EV-
buli. Ex libro 8. histor. Ecclesiast. Eusebij cap. 21. Cer-
tarunt pro fide Christiana, Anno Domini 308.

Marcelli Pap. 5. Constantini Imperat. 3.

sub Maximiano in Oriente
regnante.

H Adrianus & Eubulus ex regione quæ Man-
ganza dicitur, ad reliquos Confessores
Cæsareæ versus accedentes, ad portas vr-
bis causam, sui itineris eò suscepti, rogantur. De-
inde rei veritatem ingenuè confessi, deducuntur
ad Firmilianum. Iste nulla mora aut dilatione in-
terposita, post multa tormenta, quæ in eorum la-
tera impegit, bestiis dilaniandos condemnauit.
Biduo autem interiecto, Hadrianus quinto die
mensis Dystris, hoc est, ad tertium Nonas Martij,
die festo, quo natalitia Fortunæ Cæsareensium (sic
enim putabatur) celebrari solent, leoni primùm
ad discerpendum obiectus: deindè gladio iugula-
tus obijt mortem. Eubulus autem perendino die
ad meridiem ipsis Nonis Martij, qui est septimus
dies Dystris, cum iudex illum admodùm rogaret,
ut hostias immolaret idolis, quò libertate eorum
legibus decreta potiretur, gloriosam mortem
pro pietate susceptam, huic vitæ breui & caducæ
præposuit, & post bestiarum laniatus, gladio, vt
socius ante illum, trucidatus fuit, omniaque mar-
tyrum certamina Cæsareæ confecta, suo sanguinè
postremus obsignauit.

Inter Sactos
relatus est.

Vide Cæf.
Baro. Tom.
3. Annal.

7. Martii.

Hadrianus
& Eubulus,
intrepidè se
declarent.

Gladio ne-
cantur mar-
tyres.

INSIGNE